

**ΕΜΠ – ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΠΜΣ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ**

**ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ
ΣΤΗΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ & ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2023 – 2024

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή. Ιστορικό των μεταπτυχιακών σπουδών του ΕΜΠ στην Πολεοδομία και Χωροταξία	3
2. Αντικείμενο, στόχοι και οργάνωση του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πολεοδομία και Χωροταξία»	4
3. Όργανα διοίκησης του ΔΠΜΣ και κατηγορίες εισακτέων	4
4. Το πρόγραμμα σπουδών	5
5. Παρακολούθηση, εξέταση και βαθμολογία μαθημάτων	5
6. Εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας	6
7. Συμμετοχή σε Πρόγραμμα Ανταλλαγής φοιτητών	7
8. Αναγόρευση των διπλωματούχων	7
9. Εκπαιδευτική εκδρομή	7
10. Δομή του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία»	8
10.2 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ – ΕΜΒΑΘΥΝΣΕΙΣ	10
10.2.1 Χωρο-κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και ζητήματα σχεδιασμού	10
10.2.2 Περιβάλλον, ανάπτυξη, αειφορία	11
10.2.3 Σχεδιασμός του χώρου στην Ελλάδα και την Ευρώπη	13
10.2.4 Εμβραθύνσεις στη μελέτη της πόλης	16
10.3 ΜΕΘΟΔΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	17

1. Εισαγωγή. Ιστορικό των μεταπτυχιακών σπουδών του ΕΜΠ στην Πολεοδομία και Χωροταξία

Ο Τομέας Πολεοδομίας και Χωροταξίας της Σχολής Αρχιτεκτόνων διαθέτει σημαντική και πολυετή διδακτική και ερευνητική εμπειρία στα θέματα σχεδιασμού του χώρου σε πολεοδομικό και χωροταξικό επίπεδο. Ήδη από το 1962 οργανώνονται για πρώτη φορά μεταπτυχιακές σπουδές σε αυτό το γνωστικό πεδίο μέσα από το «**Σεμινάριο Εξειδικεύσεως εις την Πολεοδομίαν και Χωροταξίαν**», με στόχο κυρίως την επιμόρφωση των στελεχών της τότε έδρας της Πολεοδομίας. Το 1965 ιδρύεται το «**Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών**», το αρχαιότερο ερευνητικό εργαστήριο της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ, το οποίο αναλαμβάνει την εκπόνηση πολεοδομικών και χωροταξικών μελετών σε συνεργασία με το Δημόσιο. Στο Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών, υπό την διεύθυνση αρχικά του Α. Κριεζή και στην συνέχεια του Αθ. Αραβαντινού, εκπονούνται πρότυπες έρευνες και ταυτόχρονα εκπαιδεύονται στην πολεοδομική εφαρμογή και στη θεωρία επιστήμονες πολλών ειδικοτήτων, οι οποίοι στη συνέχεια στελέχωσαν το Πολυτεχνείο και το ελληνικό Δημόσιο. Με τη βοήθεια και την προτροπή του Σπουδαστηρίου Πολεοδομικών Ερευνών εξασφαλίζονται υποτροφίες για μετεκπαίδευση στελεχών στο εξωτερικό. Στο διάστημα μεταξύ 1970 – 1973 επισημοποιείται η λειτουργία του «Σεμιναρίου Εξειδικεύσεως εις την Πολεοδομίαν και Χωροταξίαν» και χορηγούνται πιστοποιητικά παρακολούθησης, ενώ σε μια δεύτερη φάση (1974 - 76) το Σεμινάριο αυτό λειτουργεί πλέον ως διετής κύκλος μεταπτυχιακών σπουδών.

Το 1982, δημιουργείται ο «**Τομέας Πόλη και Κοινωνικές Πρακτικές**», ο οποίος το 1990 μετονομάζεται σε «**Τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας**». Από το 1984 και μετά γίνονται συνεχείς προσπάθειες για οργάνωση μεταπτυχιακών σπουδών, ενώ από το 1986 οργανώνονται σεμινάρια με επίκεντρο την εκπόνηση των διδακτορικών διατριβών. Έκτοτε έχει ολοκληρωθεί υπό την επίβλεψη του μελών του Τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας μεγάλο πλήθος διδακτορικών διατριβών, και έχει απονεμηθεί ο τίτλος του Διδάκτορα στο ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο της Πολεοδομίας και Χωροταξίας σε επιστήμονες διαφορετικών ειδικοτήτων (αρχιτέκτονες, πολιτικούς μηχανικούς, τοπογράφους, γεωγράφους, κοινωνικούς επιστήμονες, κλπ).

Από το 1998 έως το 2017, οι μεταπτυχιακές σπουδές στην Πολεοδομία και Χωροταξία λειτούργησαν στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ ως μία από τις δύο Κατευθύνσεις του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «**Αρχιτεκτονική – Σχεδιασμός του Χώρου**». Για τη λειτουργία αυτού του ΔΠΜΣ αναβαθμίστηκε η υλικοτεχνική υποδομή, ανακαινίστηκαν χώροι διδασκαλίας και εξοπλίστηκαν κατάλληλα, δημιουργήθηκαν νέοι χώροι για τις γραμματείες και των δύο Κατευθύνσεων, εμπλουτίστηκε η βιβλιοθήκη και δημιουργήθηκε ειδική ιστοσελίδα του Προγράμματος.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2018 – 2019, η Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, σε συνεργασία με τις Σχολές Πολιτικών Μηχανικών και Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, λειτουργεί το αυτοτελές πλέον Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) με τίτλο «**Πολεοδομία και Χωροταξία**», (ΦΕΚ 3304 τεύχος Β' /10-08-2018), ως συνέχεια της Κατεύθυνσης «Πολεοδομία και Χωροταξία», του παραπάνω ΔΠΜΣ «Αρχιτεκτονική-Σχεδιασμός του Χώρου».

Για την προώθηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων και την υποβοήθηση του διδακτικού έργου στον Τομέα της Πολεοδομίας και Χωροταξίας, λειτουργούν και τα ακόλουθα **Ερευνητικά Εργαστήρια** που βρίσκονται στη διάθεση των μεταπτυχιακών σπουδαστών:

- Χωρικού Σχεδιασμού και Γεωγραφικών συστημάτων Πληροφοριών
- Πολεοδομικών Ερευνών
- Σχεδιαστικής Μεθοδολογίας και Ρύθμισης του Χώρου
- Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικής Ανάπτυξης
- Αστικού Περιβάλλοντος
- Πολεοδομικής Σύνθεσης

2. Αντικείμενο, στόχοι και οργάνωση του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πολεοδομία και Χωροταξία»

Το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πολεοδομία και Χωροταξία» έχει ως κατευθυντήριο άξονα των σπουδών που προσφέρει την έννοια της **διεπιστημονικότητας**. Ο διατμηματικός και διεπιστημονικός αυτός χαρακτήρας του ΔΠΜΣ κρίνεται ιδιαίτερα θετικός καθώς συμβάλλει στην αρτιότερη κάλυψη των θεμάτων σε μια ευρεία περιοχή χωρικών σπουδών και έρευνας, η οποία προσελκύει φοιτητές και φοιτήτριες από διάφορες σχολές (αρχιτεκτόνων μηχανικών, τοπογράφων μηχανικών, πολιτικών μηχανικών, μηχανικών χωροταξίας, πολεοδομίας και περιφερειακής ανάπτυξης, νομικών, περιβαλλοντολόγων, γεωγράφων, οικονομολόγων, κοινωνιολόγων, πολιτικών επιστημόνων, κλπ).

Κύριοι **στόχοι** του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» είναι :

α) η **διεπιστημονική κατάρτιση** διπλωματούχων μηχανικών του ΕΜΠ ή και άλλων ΑΕΙ της χώρας ή αποφοίτων ισοτίμων πανεπιστημίων της αλλοδαπής, σε θέματα ανάλυσης και σχεδιασμού του χώρου.

β) Η ενίσχυση της **επιστημονικής έρευνας** και η **παραγωγή νέας γνώσης** στο σχεδιασμό του χώρου σε διαφορετικές κλίμακες, σε συνάρτηση και με την υποβοήθηση όσων συνεχίζουν σε διδακτορικές σπουδές στους τομείς εξειδίκευσης του ΔΠΜΣ.

Το ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» απονέμει, μετά από επιτυχή παρακολούθηση των σπουδών, **Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)** του ΕΜΠ στην «Πολεοδομία και Χωροταξία».

Το **εκπαιδευτικό δυναμικό** του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» αποτελείται από μέλη ΔΕΠ των συνεργαζόμενων κυρίως Σχολών του ΕΜΠ, καθηγητές άλλων Σχολών του ΕΜΠ και άλλων ΑΕΙ της χώρας και του εξωτερικού, καθώς και ειδικευμένους επιστήμονες με πλούσια επαγγελματική εμπειρία. Διαμορφώνεται έτσι ένα επιστημονικό περιβάλλον για την ανάπτυξη της έρευνας στους τομείς της Πολεοδομίας και της Χωροταξίας, παράλληλα με την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων που δίδουν δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης.

Στη δεκαετία 1998 – 2008, τις μεταπτυχιακές σπουδές Πολεοδομίας και Χωροταξίας παρακολούθησαν συνολικά 342 μεταπτυχιακοί σπουδαστές, οι οποίοι συνέβαλαν στην παραγωγή επιστημονικού έργου με την εκπόνηση ενός μεγάλου αριθμού μεταπτυχιακών εργασιών και επιτυχάνοντας υψηλά ποσοστά αποφοίτησης (γύρω στο 75% κατά μέσο όρο). Κατά την πρώτη τριετία λειτουργίας του Προγράμματος, πολλοί από τους μεταπτυχιακούς σπουδαστές, ενισχύθηκαν με υποτροφία.

3. Όργανα διοίκησης του ΔΠΜΣ και κατηγορίες εισακτέων

Το ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» διοικείται από 5-μελη **Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ)** σύμφωνα με τον Νόμο 4957/21-07-2022. (σύμφωνα με τις αποφάσεις 34988 και 34998 της Συγκλήτου του ΕΜΠ, «Επανάδρυση του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) «Πολεοδομία και Χωροταξία» των Σχολών Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολιτικών Μηχανικών και Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου» (ΦΕΚ 3304 τεύχος Β'/10-08-2018) και «Έγκριση Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολεοδομία και Χωροταξία» των Σχολών Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολιτικών Μηχανικών και Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου» (ΦΕΚ 3460 τεύχος Β'/21-08-2018) αντιστοίχως. Στο παραπάνω πλαίσιο, ειδικότερες ρυθμίσεις που διέπουν την οργάνωση των μαθημάτων και τη λειτουργία του ΔΠΜΣ εν γένει, αποτυπώνονται στον παρόντα Οδηγό Σπουδών. Διευθύντρια του ΔΠΜΣ είναι η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ **Ειρήνη Κλαμπατσέα**.

Στο ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» γίνονται δεκτοί διπλωματούχοι Μηχανικοί Σχολών του ΕΜΠ ή άλλων αντιστοίχων Τμημάτων ΑΕΙ της χώρας ή ισοτίμων Τμημάτων ΑΕΙ της αλλοδαπής. Επίσης, γίνονται δεκτοί και απόφοιτοι ισοτίμων Τμημάτων συγγενούς γνωστικού αντικείμενου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής από θετικές ή τεχνολογικές κατευθύνσεις, σε ποσοστό επί των εισαγόμενων σπουδαστών, καθοριζόμενο από την ΕΠΣ και για τους οποίους η απόκτηση του ΔΜΣ δεν συνεπάγεται και την απόκτηση του βασικού διπλώματος του ΕΜΠ. Με τον ίδιο ως άνω περιορισμό, γίνονται κατ' αρχήν δεκτές προς εξέταση και αιτήσεις

υποψηφιότητας κατόχων τίτλων σπουδών λοιπών Τμημάτων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις ισχύουσες διατάξεις.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών σπουδαστών γίνεται μετά από ανοικτή προκήρυξη, με συνεκτίμηση των κριτηρίων και προϋποθέσεων της ισχύουσας νομοθεσίας και τα συμπληρωματικά κριτήρια της ΕΠΣ. Οι συντελεστές βαρύτητας μεταξύ των διαφόρων κριτηρίων, η όλη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων καθώς και ο ακριβής αριθμός τους αποφασίζονται επίσης από την ΕΠΣ. Ο αριθμός εισακτέων στο πρόγραμμα ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 35, ετησίως.

4. Το πρόγραμμα σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει 17 μαθήματα κατ' επιλογή (βλ. πίνακα μαθημάτων). Τα μαθήματα αναπτύσσονται σε δύο εξάμηνα σπουδών και ακολουθεί ένα εξάμηνο εκπόνησης μεταπτυχιακής εργασίας. Η συγγραφή της εργασίας αυτής αρχίζει μετά την ολοκλήρωση του 1^{ου} έτους σπουδών και την επιτυχή ολοκλήρωση τεσσάρων μαθημάτων και διαρκεί τουλάχιστον ένα εξάμηνο.

Κάθε εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνει 13 πλήρεις διδακτικές εβδομάδες. Τα μαθήματα είναι τρίωρης διάρκειας και γίνονται κατά τις απογευματινές ώρες.

Οι σπουδαστές είναι δυνατόν στα πλαίσια της διεπιστημονικότητας και διατμηματικότητας του προγράμματος να παρακολουθήσουν ένα μάθημα ανά εξάμηνο (δύο μαθήματα στο σύνολο του Προγράμματος, συναφή με το αντικείμενό του) σε μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του ΕΜΠ ή άλλου ΑΕΙ, μετά από έγκριση της ΕΠΣ, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης.

5. Παρακολούθηση, εξέταση και βαθμολογία μαθημάτων

Οι μεταπτυχιακοί σπουδαστές οφείλουν να παρακολουθήσουν τέσσερα μαθήματα ανά εξάμηνο.

Τα μεταπτυχιακά μαθήματα του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» γίνονται στις αίθουσες διδασκαλίας: T103 και T108 του 1ου ορόφου του κτιρίου Τσοίτσα, σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα. Το μάθημα «Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική Χαρτογραφία» πραγματοποιείται στην Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου (Κέντρο Γεωπληροφορικής Κτηρίου Τοπογράφων).

Μέσα σε μία εβδομάδα από την έναρξη των μεταπτυχιακών μαθημάτων, οι σπουδαστές πρέπει να δηλώσουν στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ, τα τέσσερα μαθήματα που πρόκειται να παρακολουθήσουν στο χειμερινό εξάμηνο. Αντίστοιχα, οφείλουν να δηλώσουν τα υπόλοιπα τέσσερα μαθήματα μέσα σε μία εβδομάδα από την έναρξη του εαρινού εξαμήνου.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 34998 «Έγκριση Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΔΠΜΣ «Πολεοδομία και Χωροταξία» των Σχολών Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολιτικών Μηχανικών και Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών – Μηχανικών Γεωπληροφορικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου» (ΦΕΚ 3460 Τεύχος Β' /21-08-2018, άρθρο 11, παρ. α) «α) Η παρακολούθηση των μαθημάτων και η συμμετοχή στις συναφείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εργασίες είναι **υποχρεωτική**. Σε περίπτωση που συντρέχουν εξαιρετικά σοβαροί και τεκμηριωμένοι λόγοι αδυναμίας παρουσίας του μεταπτυχιακού φοιτητή/τριας, η ΕΔΕ¹ μπορεί να δικαιολογήσει ορισμένες απουσίες, ο μέγιστος αριθμός των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί το 1/3 των διαλέξεων. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες που δεν έχουν συμπληρώσει τον απαραίτητο αριθμό παρουσιών σε κάποιο μάθημα έχουν το δικαίωμα να επαναλάβουν το μάθημα αυτό (ή άλλο αντίστοιχο που του ορίζει η ΕΔΕ) το επόμενο και τελευταίο ακαδημαϊκό έτος σπουδών, αν αυτό ορίζεται στο συγκεκριμένο ΠΜΣ».

Στο τέλος κάθε εξαμήνου, οι σπουδαστές υποχρεούνται να παραδώσουν και να παρουσιάσουν για κάθε μάθημα, γραπτή εργασία, πάνω σε αντικείμενο, που προσδιορίζεται σε συνεργασία με τη διδακτική ομάδα, ή να δώσουν εξετάσεις, ανάλογα με τις απαιτήσεις του κάθε μαθήματος.

¹ σημερινή ΕΠΣ

Οι σπουδαστικές εργασίες, που είναι ατομικές, κατατίθενται στους διδάσκοντες σε ηλεκτρονική ή / και εκτυπωμένη μορφή, ανάλογα με τις οδηγίες των διδασκόντων, και βαθμολογούνται με βάση την 10-βάθμια αριθμητική κλίμακα (0-10). Για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός μαθήματος απαιτείται ελάχιστος βαθμός πέντε (5). Αντίγραφο των εργασιών σε ηλεκτρονική μορφή κατατίθεται επίσης για λόγους αρχείου και στην επιστημονική γραμματεία του ΔΠΜΣ.

Η **ελάχιστη χρονική διάρκεια** σπουδών για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ορίζεται στα τρία (3) εξάμηνα και η μέγιστη διάρκεια φοίτησης σε δύο χρόνια (τέσσερα εξάμηνα σπουδών). Σε έκτακτες περιπτώσεις και μετά από έγκριση της ΕΠΣ, υπάρχει η δυνατότητα **διακοπής σπουδών** για χρονικό διάστημα έως και ένα ακαδημαϊκό έτος και για **παράταση σπουδών** για χρονικό διάστημα επίσης έως και ένα ακαδημαϊκό έτος.

6. Εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

Μετά το πέρας των δύο εξαμήνων φοίτησης, οι σπουδαστές μπορούν να καταθέσουν αίτηση ανάληψης της διπλωματικής εργασίας και δήλωσης του θέματος με την προϋπόθεση ότι θα έχουν περάσει επιτυχώς τα τέσσερα (4) από τα οκτώ (8) μαθήματα του προγράμματος, μετά το πέρας της εξεταστικής του Σεπτεμβρίου. Για την εκπόνηση της παραπάνω εργασίας, ορίζεται **επιβλέπων καθηγητής** που θα πρέπει να είναι ενεργό ή ομότιμο μέλος ΔΕΠ της Σχολής Αρχιτεκτόνων ή των συνεργαζόμενων Σχολών που διδάσκουν στο ΔΠΜΣ. Η αλλαγή επιβλέποντα καθηγητή δεν είναι δυνατή παρά μόνο με αιτιολογημένη απόφαση της ΕΠΣ (Νόμος 4957/21-07-2022).

Για να καταθέσει τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, ο φοιτητής θα πρέπει να έχει περάσει επιτυχώς το σύνολο των μαθημάτων. Την κατάθεση ακολουθεί **δημόσια προφορική υποστήριξη** ενώπιον τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Εάν η μεταπτυχιακή εργασία δεν ολοκληρωθεί επιτυχώς εντός του 3^{ου} εξαμήνου (δηλαδή στην εξεταστική περίοδο του Φεβρουαρίου), μπορεί να συνεχιστεί στο επόμενο εξάμηνο και να υποστηριχθεί στις επόμενες δύο εξεταστικές περιόδους, στην περίοδο του Ιουνίου ή το αργότερο στην περίοδο του Οκτωβρίου.

Ο ορισμός των μελών της **εξεταστικής επιτροπής** γίνεται μετά από πρόταση του επιβλέποντα καθηγητή. Τα υπόλοιπα δύο μέλη είναι δυνατόν να επιλέγονται από τα ενεργά ή ομότιμα μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ είτε της Σχολής Αρχιτεκτόνων ή των συνεργαζόμενων Σχολών ΕΜΠ ή ακόμη και άλλων ΑΕΙ (ένα μόνο μέλος).

Το κείμενο της μεταπτυχιακής εργασίας υποβάλλεται σε τρία αντίτυπα, ένα για κάθε μέλος της τριμελούς επιτροπής (για περισσότερες πληροφορίες επί της διαδικασίας και των αναλυτικών προδιαγραφών εκπόνησης της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας μπορείτε να απευθύνεστε στη γραμματεία του ΔΠΜΣ).

7. Συμμετοχή σε Πρόγραμμα Ανταλλαγής φοιτητών

Οι μεταπτυχιακοί σπουδαστές που επιθυμούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα ανταλλαγής σπουδαστών ERASMUS μπορούν να κάνουν αίτηση μόνο μετά το πέρας των δύο πρώτων εξαμήνων φοίτησης, υπό την προϋπόθεση ότι θα έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς και τα οκτώ (8) μαθήματα του προγράμματος.

Η μέγιστη διάρκεια παραμονής τους σε κάποιο από τα Πανεπιστήμια του εξωτερικού με τα οποία συνεργάζεται το ΕΜΠ, μπορεί να είναι ένα (1) ακαδημαϊκό εξάμηνο.

Για πληροφορίες σχετικά με τη λίστα των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων του εξωτερικού, τις ημερομηνίες επιλογής των φοιτητών κ.α. οι ενδιαφερόμενοι σπουδαστές μπορούν να απευθύνονται στο γραφείο ERASMUS της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών (Κτήριο Τοσίτσα 5ος όροφος, <http://eep.ntua.gr/>).

8. Αναγόρευση των διπλωματούχων

Ο γενικός βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) προκύπτει ως ο σταθμισμένος μέσος όρος των βαθμών των μεταπτυχιακών μαθημάτων και της μεταπτυχιακής εργασίας, όπου η τελευταία θεωρείται ότι αντιστοιχεί σε διδακτικές μονάδες ενός εξαμήνου μαθημάτων: Βαθμός ΔΜΣ = (άθροισμα βαθμών 8 μεταπτυχιακών μαθημάτων + τετραπλάσιο βαθμού μεταπτυχιακής εργασίας) / 12).

Πριν από την επίσημη αναγόρευσή του ο διπλωματούχος μπορεί να λαμβάνει πιστοποιητικό επιτυχούς ολοκλήρωσης του κύκλου σπουδών του ΔΠΜΣ για διοικητική χρήση. Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών σε διπλωματούχους γίνεται με ειδική τελετή απονομής των μεταπτυχιακών διπλωμάτων στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ.

9. Εκπαιδευτική εκδρομή

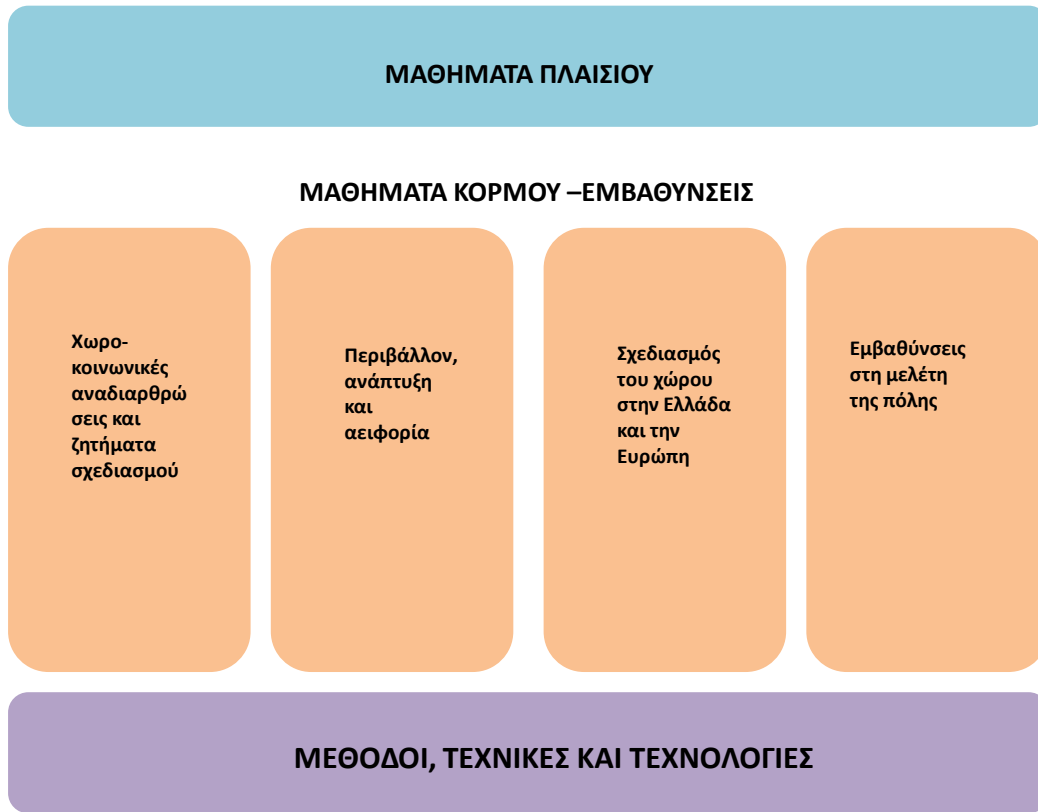
Από το 2005, η τότε κατεύθυνση «Πολεοδομία και Χωροταξία» αναπτύσσει σταδιακά μια «παράδοση» εκπαιδευτικών εκδρομών, με την πεποίθηση, ότι ο προσφερόμενος αυτός μεταπτυχιακός κύκλος σπουδών θα ολοκληρωνόταν, τόσο καλύτερα, όσο περισσότερο γινόταν εφικτό, οι θεωρητικές γνώσεις που αποκτούν οι σπουδαστές στη διάρκεια των μαθημάτων, να συμπληρώνονταν και από μια συστηματική, αλλά συγχρόνως και συλλογική, in vivo παρατήρηση και μελέτη του αντικειμένου των σπουδών, που δεν είναι άλλο από το χώρο στον οποίο αναπτύσσονται οι ανθρώπινες δραστηριότητες και, απ' αυτές ειδικότερα, οι πόλεις και οι οικισμοί.

Οι εκπαιδευτικές εκδρομές που οργανώθηκαν και υλοποιήθηκαν επιτυχώς μέχρι τώρα είναι οι εξής: 2004/05: Βερολίνο, 2006/07: Βιέννη, 2007/08: Κωνσταντινούπολη, 2008/09: Ελσίνκι, 2009/10: Άμστερνταμ, 2012/13: Βουκουρέστι, 2016/17: Λισσαβώνα. Το σχετικό υλικό βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΔΜΠΣ.

Όλοι οι προορισμοί είναι πόλεις ευρωπαϊκές, ιστορικές, πολιτισμικά πολύτιμες, αλλά και πολεοδομικά διδακτικές. Παρέχουν την ευκαιρία για εμβάθυνση στους διάφορους προβληματισμούς για τη διαχείριση και το σχεδιασμό του αστικού χώρου, που έχουν θιγεί, συζητηθεί και αναλυθεί στα δύο εξάμηνα των θεωρητικών μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος.

10. Δομή του ΔΠΜΣ «Πολοδομία και Χωροταξία»

Το ΔΠΜΣ: «Πολοδομία και Χωροταξία» ακολουθεί την παρακάτω δομή:

A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Πρόκειται για συνδυασμό του ενός υποχρεωτικού μαθήματος και των προσφερόμενων κάθε φορά προαιρετικών δραστηριοτήτων με περιεχόμενο που ανανεώνεται και με συμμετοχή εν δυνάμει περισσότερων διδασκόντων. Τα μαθήματα πλαισίου είναι τα παρακάτω:

1. Το ζήτημα της μεθοδολογίας και της θεωρίας στο σχεδιασμό του χώρου (το μάθημα δεν πραγματοποιείται στο ακαδημαϊκό έτος 2023 – 2024)
2. Πρόγραμμα διαλέξεων/σεμιναρίων με προσκεκλημένους ομιλητές
3. Εκπαιδευτική εκδρομή (προαιρετικό)

B. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ – ΕΜΒΑΘΥΝΣΕΙΣ

Πρόκειται για τέσσερις θεματικές ενότητες με σκοπό την ενίσχυση της επικοινωνίας για το συσχετισμό περιεχομένου των μαθημάτων που ανήκουν στην ίδια ενότητα. Στους σπουδαστές συνιστάται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους να επιλέξουν ένα τουλάχιστον μάθημα ανά Θεματική Ενότητα με στόχο την πληρέστερη συγκρότηση γνώσεων από όλα τα προσφερόμενα γνωστικά πεδία. Στη συνέχεια παρατίθεται ο κατάλογος μαθημάτων και συντονιστών τους ανά θεματική ενότητα.

β1) Χωρο-κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και ζητήματα σχεδιασμού

1. Χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της ανάπτυξης και του σχεδιασμού – **Μ. Μάρκου** (εαρινό εξάμηνο)
2. Χωρική ολοκλήρωση σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο – **Μ. Μάρκου**, Μ. Αγγελίδης (χειμερινό εξάμηνο)

β2) Περιβάλλον, ανάπτυξη, αειφορία

3. Ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες του σχεδιασμού με όρους αειφορίας – **Ε. Κλαμπατσέα**, Σ. Αυγερινού – Κολώνια (εαρινό εξάμηνο)
4. Όψεις του αστικού τοπίου και δημόσιος χώρος. Πόλη, φύση και νέες τεχνολογίες – **Ε. Χανιώτου**, Ι. Πολύζος, Αθ. Αραβαντινός, Π. Καραμανέα, Αικ. Χριστοφοράκη (εαρινό εξάμηνο)
5. Περιβαλλοντικές συνιστώσες του σχεδιασμού και της οικιστικής ανάπτυξης – **Ε. Χανιώτου**, Ι. Πολύζος, Κ. Βουρεκάς, Αικ. Χριστοφοράκη (χειμερινό εξάμηνο)
6. Γεωγραφικές δυναμικές και σύγχρονοι μετασχηματισμοί του ελληνικού χώρου – **Ε. Κλαμπατσέα**, Σ. Αυγερινού – Κολώνια, Ν. Μπελαβίλας (χειμερινό εξάμηνο)
7. Κλιματική αλλαγή και χωρική διακυβέρνηση – **Μ. Παπαδοπούλου**, Ευθ. Μπακογιάννης, Ακρ. Λέκα, Δ. Παπακωνσταντίνου (χειμερινό εξάμηνο)

β3) Σχεδιασμός του χώρου στην Ελλάδα και την Ευρώπη

8. Μεταφορικά συστήματα πόλεων μέσα από τη βιώσιμη κινητικότητα – **Ευθ. Μπακογιάννης**, Γ. Σαρηγιάννης, Θ. Βλαστός, Π. Ψαράκη – Καλουπτσίδη, Ι. Παγώνη, Β. Ελευθερίου, Χ. Κυριακίδης (χειμερινό εξάμηνο)
9. Προσεγγίσεις χωρικής ανάπτυξης και σχεδιασμού. Ελλάδα και Ευρώπη – **Π. Θεοδωρά**, Δ. Μέλισσας (χειμερινό εξάμηνο)
10. Χωροταξικό – πολεοδομικό δίκαιο και δίκαιο περιβάλλοντος (Σύγχρονο Τεχνικό Δίκαιο) – **Δ. Μέλισσας** (εαρινό εξάμηνο)
11. Έξυπνες, βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις και κοινότητες – **Π. Θεοδωρά**, Αν. Στρατηγέα (εαρινό εξάμηνο)
12. Προσεγγίσεις του αστικού σχεδιασμού – **Θ. Παγώνης** (εαρινό εξάμηνο)

β4) Εμβαθύνσεις στη μελέτη της πόλης

13. Έμφυλες πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου – **Σ. Λυκογιάννη**, Ε. Μίχα, Μ. Παραδείση, Φ. Καλλίτσης (εαρινό εξάμηνο)
14. Η κρίση της πόλης – **Κ. Τσιαμπάος**, Τ. Ανδριανόπουλος, Π. Κουτρολίκου, Γ. Σαρηγιάννης, Αμ. Κωστάκη, Λ. Δήμα, Ε. Πατατούκα, Αλκ. Πρέπη, Π. Σαμαρίνης, Ε. Χατζηκωνσταντίνου (εαρινό εξάμηνο)
15. Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη – **Ε. Μίχα**, Κ. Βαΐου, Π. Κουτρολίκου (χειμερινό εξάμηνο)
16. Γεωπολιτική και αστικός χώρος – **Π. Κουτρολίκου**, Γ. Κανδύλης (εαρινό εξάμηνο)

Γ. ΜΕΘΟΔΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

17. Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική χαρτογραφία – **Μ. Κάβουρας**, Μ. Κόκλα, Γ. Πανόπουλος, Ε. Τομαή (χειμερινό εξάμηνο)

Τα ως άνω μαθήματα παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω:

10.2 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ – ΕΜΒΑΘΥΝΣΕΙΣ

10.2.1 Χωρο-κοινωνικές αναδιαρθρώσεις και ζητήματα σχεδιασμού

1. Χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της ανάπτυξης και του σχεδιασμού

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Μ. Μάρκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα εξετάζει διαφορετικές όψεις της αναπτυξιακής διαδικασίας, την πολυπλοκότητα των συνιστωσών του ζητήματος, τη χωρική διάσταση. Στοιχειοθετεί ερμηνευτικά πλαίσια των χωρικών σχηματισμών, κριτήρια αποτίμησης του κοινωνικού, οικονομικού, φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Αξιολογεί τις πολιτικές και τα επιχειρησιακά εργαλεία σχεδιασμού υπό το πρίσμα των αλληλεξαρτήσεων, επιρροών, δεσμεύσεων, προοπτικών και διλημάτων. Υπό το πρίσμα της κοινωνικής κρίσης. Ανιχνεύει διεξόδους. Το μάθημα ολοκληρώνεται με ιδιαίτερα υψηλή συμμετοχή των σπουδαστών/στριών. Η επιλογή θεμάτων, η διερεύνηση, οι συναφείς ή αντίθετες απόψεις απεικονίζονται και εξελίσσονται στη διάρκεια του εξαμήνου σε «στρογγυλά» τραπέζια. Οι σπουδαστές/στριες σχεδιάζουν και προγραμματίζουν τη συζήτηση, προσκαλούν συνομιλητές, αναθεωρούν τα ερωτήματα. Το μεγάλο φάσμα θεμάτων σε «αστική» και «περιφερειακή» κλίμακα αναδεικνύει τις ιδιαιτερότητες των «τόπων», την ανομοιογένεια της αναπτυξιακής εικόνας, τις διαφορετικές δυνατότητες και οράματα, την αναγκαιότητα ευαισθητοποίησης των κατευθύνσεων σχεδιασμού και επιχειρησιακών εργαλείων στην πολυπλοκότητα και αμεσότητα των μηνυμάτων.

2. Χωρική ολοκλήρωση σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Μ. Μάρκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα διερευνά τις πολλαπλές συνιστώσες της ανάπτυξης του χώρου και την πολιτική σημασία μιας τέτοιας προσέγγισης, διαπιστώνοντας ότι οι σύγχρονες ρυθμιστικές πολιτικές παλινδρομούν ανάμεσα στα προτάγματα που θέτει, αφενός, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και της διακυβέρνησης και, αφετέρου, το ιδιαίτερο πλέγμα δυναμικών που στοιχειοθετείται σε κάθε τόπο από τις σχέσεις, τις πρακτικές, τις αξιώσεις και τις στρατηγικές κοινωνικών υποκειμένων που διαφιλονικούν τον χώρο εντός του οποίου συγκροτούνται. Με δεδομένο ότι οι πόλεις αναπτύσσονται ως κόμβοι ενός δικτύου ανταλλαγών, την ίδια στιγμή που κάθε μια αντιπροσωπεύει, σε μια ιδιαίτερη αλληλουχία συγκυριών, μια μοναδική συνθήκη διαχείρισης των κοινωνικών διαθεσίμων, θεωρούμε ότι ο αστικός χώρος προσφέρει ένα προνομιούχο πεδίο διερεύνησης των αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στο παγκόσμιο και το τοπικό. Για τον λόγο αυτό μελετούμε κλασικά και σύγχρονα θεωρητικά κείμενα που αποτελούν σημαντικές αναφορές στην διερεύνηση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων σε επιλεγμένα αστικά κέντρα, αλλά και κείμενα πολιτικής ή μελέτες για την ανάπτυξη πόλεων και αστικών περιοχών. Η έμφαση δίδεται στον τρόπο με τον οποίο κάθε μια από αυτές τις μελέτες συμβάλλει στην επεξεργασία εννοιολογικών και μεθοδολογικών εργαλείων για την καταγραφή και κατανόηση της πολλαπλότητας του γεωγραφικού χώρου γενικότερα, για την επισήμανση των πεδίων της κοινωνικής ζωής στα οποία εκβάλλουν και από τα οποία αντλούν οι μεταλλαγές του χώρου. Μέσα από παραδείγματα, εξετάζουμε τις γεωγραφικές «εκφράσεις» ή τα «αποτελέσματα» συγκεκριμένων διαδικασιών και πολιτικών διαχείρισης του χώρου στην τοπική κλίμακα, όπου διαφαίνονται δίκτυα αλληλεπιδράσεων, δρώντα υποκείμενα, δομές και σχέσεις που συνθέτουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία ενός τόπου και, ταυτόχρονα, τον τρόπο πρόσβασής του στο παγκόσμιο γίγνεσθαι.

10.2.2 Περιβάλλον, ανάπτυξη, αειφορία

3. Ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες του Σχεδιασμού με όρους αειφορίας

Κατ' επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Ε. Κλαμπατσέα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Από τη μονοδιάστατη και μονομερή αντιμετώπιση του σχεδιασμού σταδιακά και κυρίως από τη δεκαετία του 1980, οδηγούμαστε στην πολυδιάστατη θεώρηση και το αίτημα για σχεδιασμό με στόχο την αειφορία (αειφόρος σχεδιασμός). Στη βάση της προσέγγισης του πολυσήμαντου και ολοκληρωμένου σχεδιασμού, στο πλαίσιο του μαθήματος δύο συνιστώσες προβάλλονται και αναδεικνύονται ιδιαίτερα, η ανάγκη για: α) ευρύτερη, διαφοροποιημένη και αποτελεσματική συμμετοχή στο σχεδιασμό και β) αξιολόγηση, ανατροφοδότηση και αναθεώρηση του σχεδιασμού. Ειδικότερα, μετά την προσέγγιση στο μάθημα του χειμερινού εξαμήνου των σύγχρονων μετασχηματισμών του ελληνικού χώρου, το μάθημα αυτό εστιάζει αφενός στη διερεύνηση του ρόλου του σχεδιασμού στην ανάπτυξη και οργάνωση περιοχών του αστικού, περιαστικού, νησιωτικού ή ορεινού ελληνικού χώρου και αφετέρου στην αξιολόγηση της συμβολής του σχεδιασμού, δηλαδή της κρατικής παρέμβασης στο χώρο, στα σύγχρονα χωρικά αποτυπώματα στην Ελλάδα της κρίσης. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται κυρίως στη διαδικασία διερεύνησης και επιλογής κατάλληλων κριτηρίων αξιολόγησης του έως σήμερα εφαρμοσμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού διαφόρων τύπων ευάλωτων περιοχών του ελληνικού χώρου στη βάση ενός ή περισσότερων θεματικών αξόνων (τουρισμός, πολιτισμός, μεταποίηση, δημιουργικές δραστηριότητες, δομημένο περιβάλλον κ.λπ.). Τέλος, οι διαλέξεις και παρουσιάσεις που πραγματοποιούνται υποστηρίζουν τους σπουδάστριες/ες στην επιλογή του σχεδιασμού που θα αξιολογήσουν, στον τρόπο/ κριτήρια και κυρίως στη διατύπωση των βασικών κατευθύνσεων του σχεδιασμού μιας εναλλακτικής αναπτυξιακής προοπτικής της επιλεγείσας περιοχής με όρους αειφορίας. Συνεπώς στοχεύουν στην υποβοήθησή τους, ώστε να δομήσουν τη μεθοδολογική προσέγγιση που θα ακολουθήσουν κατά την ατομική ερευνητική εργασία τους στη βάση των ειδικών ενδιαφερόντων τους.

4. Όψεις του αστικού τοπίου και δημόσιος χώρος. Πόλη, φύση και νέες τεχνολογίες

Κατ' επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Ε. Χανιώτου, Καθηγήτρια ΕΜΠ

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν η κριτική θεώρηση και οι μέθοδοι σχεδιασμού σύγχρονων όψεων του αστικού τοπίου στο δημόσιο χώρο της πόλης, με έμφαση στη φύση και τις νέες τεχνολογίες. Η θεωρητική πλευρά του ζητήματος αναπτύσσεται μέσα από τις ερμηνείες του αστικού τοπίου ως προϊόν συγκεκριμένων πολιτισμικών και κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, οι οποίες διαμορφώνουν την καθημερινότητα και τον χωροχρόνο των «αστικών στιγμών» στην πόλη.

Στο μάθημα, παράλληλα με την ανάδειξη και κατανόηση των ποικίλων αλληλεπιδράσεων που διαμορφώνουν μια διαλεκτική των αντιθέσεων και μετασχηματισμών της πόλης, επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών με μια σειρά ζητημάτων και σύγχρονων προβληματισμών του σχεδιασμού, που αφορούν στη μορφολογική και λειτουργική συγκρότηση του δημόσιου χώρου. Τελική πρόθεση του μαθήματος παραμένει η σταδιακή απάντηση στο ερώτημα του ορισμού του νέου τοπίου της πόλης, όπως αυτό μεταλλάσσεται με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Συνολικά το μάθημα αναπτύσσεται μέσα από δύο παράλληλες προσεγγίσεις:

- Κριτική θεώρηση του δημόσιου χώρου της πόλης
- Ζητήματα μεθοδολογίας και καινοτόμα εργαλεία σχεδιασμού στον δημόσιο χώρο της πόλης.

Διερεύνηση εφαρμογής διαφορετικών προσεγγίσεων αλλά και νέων τεχνολογιών ως βασικές παράμετροι σχεδιασμού του νέου αστικού τοπίου. Το μάθημα, πέρα από την παρουσίαση μιας σειράς θεωρητικών ζητημάτων από τους διδάσκοντες και προσκεκλημένους ομιλητές, θέλει επίσης να αναδείξει μία σειρά ενδεικτικών μελετών και ερευνητικών προγραμμάτων, ολοκληρωμένων ή σε εξέλιξη.

5. Περιβαλλοντικές συνιστώσες του σχεδιασμού και της οικιστικής ανάπτυξης

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Ε. Χανιώτου, Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα εξετάζει κυρίως θέματα που αφορούν το σχεδιασμό και την ανάπτυξη, σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο αστικό περιβάλλον. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, το αντικείμενο του μαθήματος και οι εργασίες των μεταπτυχιακών σπουδαστών κατευθύνονται σε ενότητες που αφορούν στην εμβάθυνση θεμάτων προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, στην ανάλυση μεθοδολογιών για την περιβαλλοντική αξιολόγηση σχεδίων και προγραμμάτων και την προσέγγιση εναλλακτικών δυνατοτήτων σχεδιασμού. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουν θεματικές όπως: οι μεγάλης κλίμακας πολεοδομικές αναπλάσεις και οι ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις, η βιώσιμη κινητικότητα και οι μεταφορές, η καινοτομία στα αστικά οικοσυστήματα και η κλιματική αλλαγή, καθώς και οι επιπτώσεις της κρίσης στο αστικό περιβάλλον, αλλά ευρύτερα και το θεσμικό πλαίσιο για τον χωρικό σχεδιασμό. Καθώς ο αστικός και περιαστικός χώρος χαρακτηρίζονται από μια έντονη αλληλεπίδραση φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων, η ποικιλία των θεμάτων που επιλέγονται είναι μεγάλη και κατ'αρχήν βασίζεται στην κρίση των σπουδαστών. Επιθυμητό τα αντικείμενά τους να έχουν χαρακτήρα διεπιστημονικό και να εξετάζονται μέσα από μια διαφορετική προσέγγιση και μεθοδολογία που επιβάλουν διαφορετικές επιστήμες εμβαθύνοντας, πέρα από τα γενικά, σε ειδικές πτυχές ενός προβλήματος. Σε αυτά τα πλαίσια, ενθαρρύνεται και η δημιουργία διεπιστημονικών συνεργασιών που θα εξετάσουν ένα ευρύτερο θέμα. Συνεπώς, ένας σπουδαστής μπορεί να αναπτύξει την εργασία του από την πλευρά της επιστημονικής του 19 κατάρτισης και να δώσει ένα ειδικότερο προσδιορισμό κάτω από ένα γενικό τίτλο θέματος, ενώ θα ενθαρρυνθεί και η αλληλοσυμπλήρωση γνώσεων και απόψεων από άτομα με διαφορετική επιστημονική κατάρτιση, εφόσον τύχει να έχουν επιλέξει μια κοινή θεματική περιοχή.

6. Γεωγραφικές δυναμικές και σύγχρονοι μετασχηματισμοί του ελληνικού χώρου

Κατ'επιλογήν – χειμερινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Ε. Κλαμπατσέα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα επικεντρώνεται στη διερεύνηση, περιγραφή και ερμηνεία των σύγχρονων μετασχηματισμών του ελληνικού χώρου. Προσεγγίζονται οι ιδιαιτερότητες και ποικιλομορφίες του, όπως αυτές προκύπτουν από τις δημογραφικές, κοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις της μεταπολεμικής περιόδου καθώς και της σύγχρονης καθολικής κρίσης. Αναζητούνται και αναδεικνύονται οι εναλλακτικές δυνατότητες ανάπτυξης με όρους αειφορίας, στο πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνικών και πολιτικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται, συζητούνται και αναλύονται στη βάση μιας διαδραστικής προσέγγισης τρεις κεντρικές ενότητες θεμάτων: α) ο χώρος ως υποδοχέας παραγωγικών δραστηριοτήτων: αγροτικός τομέας, μεταποίηση και εξόρυξη, τουρισμός/ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού, β) χώρος και δημιουργικότητα (δημιουργικές και έξυπνες πόλεις, δημιουργικοί κλάδοι κ.λ.π.), γ) χώρος και καινοτομία. Στο πλέγμα των παραπάνω αρθρώνονται επίσης θεωρητικές αναζητήσεις και εμπειρικές έρευνες για διαχρονικά ζητήματα, που συνεχώς εξελίσσονται και επικαιροποιούνται, με επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη σχέση της με την πολιτιστική και φυσική κληρονομιά, το δομημένο περιβάλλον και στο ρόλο του σχεδιασμού στην Ελλάδα της κρίσης. Τέλος, οι διαλέξεις και παρουσιάσεις που πραγματοποιούνται υποστηρίζουν τους σπουδαστές/στριες στην επιλογή του τι να παρατηρήσουν, πώς να το παρατηρήσουν και κυρίως να το ερμηνεύσουν. Συνεπώς στοχεύουν στην υποβοήθησή τους, ώστε να δομήσουν τη μεθοδολογική προσέγγιση, που θα ακολουθήσουν κατά την ατομική ερευνητική εργασία τους στη βάση των ειδικών ενδιαφερόντων τους.

7. Κλιματική Αλλαγή και Χωρική Διακυβέρνηση

Κατ'επιλογήν – χειμερινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Μ. Παπαδοπούλου, Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα «Κλιματική Αλλαγή και Χωρική Διακυβέρνηση» στοχεύει στην εκπαίδευση για μια αποτελεσματική διαχείριση των περιβαλλοντικών προκλήσεων, που αντιμετωπίζει σήμερα ο αστικός χώρος. Θα δώσει έμφαση στην υιοθέτηση ολιστικών, ολοκληρωμένων και συνεργατικών προσεγγίσεων για την επίτευξη των στόχων της Ατζέντας 2030 προς ασφαλή, ανθεκτική και βιώσιμη αστική ανάπτυξη για όλους. Το μάθημα αποτελείται από τρία αλληλένδετα μέρη.

- Το πρώτο μέρος επικεντρώνεται στην ανάλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στον αστικό χώρο που οδηγούν στην όξυνση των περιβαλλοντικών προβλημάτων τα οποία προκύπτουν, μεταξύ άλλων, και από την έντονη αστικοποίηση κατά τον 21ο αιώνα. Θα εστιάσει επίσης στις σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις των παραπάνω προβλημάτων.

- Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στις πολιτικές αντιμετώπισης των παραπάνω επιπτώσεων, και ιδιαίτερα στις νέες μορφές και διαδικασίες (χωρικής) διακυβέρνησης που στηρίζονται στη συνεργασία θεσμικών και κοινωνικών εταίρων (πολιτών, φορέων κ.ά.). Ζητούμενο είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση χωρικών και άλλων πολιτικών, προσαρμοσμένων στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των διαφόρων αστικών οικοσυστημάτων.

- Το τρίτο μέρος παρουσιάζει ένα σύγχρονο υπόδειγμα σχεδιασμού, που έχει ως βασική συνιστώσα τους πολίτες, οι οποίοι καλούνται να αντιμετωπίσουν με υπευθυνότητα τους κινδύνους για τον πλανήτη και να εμπλακούν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για το αύριο της πόλης τους. Πρόκειται για τον σχεδιασμό της βιώσιμης κινητικότητας, δηλαδή της απεξάρτησης της λειτουργίας της πόλης από το αυτοκίνητο, της ενίσχυσης του περπατήματος, του ποδηλάτου και της δημόσιας συγκοινωνίας.

10.2.3 Σχεδιασμός του χώρου στην Ελλάδα και την Ευρώπη

8. Μεταφορικά συστήματα πόλεων μέσα από τη βιώσιμη κινητικότητα

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο

Συντονιστής: Ευθ. Μπακογιάννης, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ

Οι μεταφορές στην πόλη σήμερα αποτελούν ένα από τα βασικά μεγέθη και ταυτόχρονα και μία από τις κύριες αιτίες των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η σύγχρονη εποχή και η ζωή στον αστικό χώρο. Παράλληλα, οι μεταφορές αποτελούν και έναν σημαντικό παράγοντα της αστικής οικονομίας και ταυτόχρονα και αντικείμενο διαχείρισης που υπεισέρχεται σε πλήθος τομείς της αστικής ζωής, οικονομικό, κοινωνικό, περιβάλλοντος, υγείας, ποιότητας ζωής τελικά. Η ύπαρξη αυτών των προβλημάτων, δημιούργησε την ανάπτυξη επιστημονικών κλάδων και τεχνικών που ασχολούνται με τις αστικές μεταφορές σε κάθε έκφρασή τους. Οι ειδικότητες του συγκοινωνιολόγου με τις επί μέρους επιπτώσεις στον σχεδιασμό των μεταφορών ή στον έλεγχο και διαχείριση της κυκλοφορίας, καθώς και ο εξειδικευμένος πολεοδομικός σχεδιασμός σε θέματα μεταφορών, είναι κλάδοι που αναπτύχθηκαν κυρίως μετά την εκρηκτική ανάπτυξη των πόλεων και την κατά συνέπεια ανάγκη αστικών μεταφορών προσώπων και αγαθών με μηχανικά μέσα, και η ανάπτυξη αυτή άρχισε στα μέσα του 19ου αιώνα, παράλληλα με την εισαγωγή των νέων μέσων μεταφοράς στην πόλη, τόσο ιδιωτικής χρήσης όσο και δημόσιας. Ενώ αρχικά το πρόβλημά τους ήταν η βέλτιστη διεκπεραίωση των ροών, σήμερα δίνεται σημασία και στον περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές, στην απελευθέρωση χώρων που από το αυτοκίνητο που δεν έχουν την περιβαλλοντική χωρητικότητα για να απορροφήσουν τις επιπτώσεις του και στην προώθηση περπατήματος και ποδηλάτου που συνδέονται γενικότερα με την ποιότητα ζωής, όπου αυτή υπάρχει. Το μάθημα, εστιάζεται τόσο στο κοινωνικό πλαίσιο των μεταφορών σε σχέση με την πόλη και την λειτουργία της εξετάζοντας τις κοινωνικές και οικονομικές

συνιστώσες τους, όσο και το καθαρά τεχνικό, τα μέσα, τα πρότυπα, τις τεχνικές και τις διεργασίες που χρησιμοποιούνται σήμερα για την επίλυση του προβλήματος των μεταφορών στην πόλη.

9. Προσεγγίσεις Χωρικής Ανάπτυξης και Σχεδιασμού. Ελλάδα και Ευρώπη

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Π. Θεοδωρά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Οι πολιτικές και κοινωνικο-οικονομικές ανακατατάξεις, των τελευταίων δυο κυρίως δεκαετιών, σε διεθνές επίπεδο έχουν σηματοδοτήσει σημαντικές αλλαγές στην οργάνωση του “χώρου” και στις σχετικές αντιλήψεις και πρακτικές σχεδιασμού του. Η εντεινόμενη παγκοσμιοποίηση των οικονομιών, η επιδίωξη για ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μέσω της υιοθέτησης θεσμών για την υποστήριξη διευρωπαϊκών δικτύων, οι νέες αναπτυξιακές συνθήκες σε διεθνές επίπεδο, σε συνδυασμό με τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας και οι αλλαγές στα πρότυπα ζωής και εποικισμού αποκρυσταλλώνουν την νέα σχέση “πόλης - υπαίθρου”, προσδιορίζουν τον καινούριο ρόλο των “αστικών περιοχών” ενισχύοντας ταυτόχρονα την σχέση τους με την “τοπική” και την “περιφερειακή ανάπτυξη”. Αναμφίβολα, βρισκόμαστε στην αρχή μιας νέας εποχής για το ρόλο του “χωρικού σχεδιασμού” στην “αναπτυξιακή πολιτική”. Την ίδια στιγμή, οι αντιλήψεις για τη μεθοδολογία και τα μέσα για τη “χωρική ανάπτυξη” είναι σε διαδικασία επανεξέτασης σε διεθνές / ευρωπαϊκό επίπεδο. Σ' αυτές τις συνθήκες, στην Ελλάδα, σε μια εποχή πολύπλευρης κρίσης, σε εξέλιξη βρίσκονται προσπάθειες προσδιορισμού νέων αναπτυξιακών προτύπων. Αναγνωρίζοντας ότι δεν μπορεί να υπάρξει “ανάπτυξη” χωρίς “σχεδιασμό”, ούτε διατύπωση λύσεων χωρίς τη γνώση των προβλημάτων και των διεργασιών / μηχανισμών πρόκλησής τους, το μάθημα επιχειρεί κριτική παρακολούθηση του ελληνικού συστήματος σχεδιασμού και διοίκησης μέσα από μια “διαδρομή” στο χρόνο σε ποικίλες γεωγραφικές κλίμακες, άμεσα συσχετισμένη με τον ευρωπαϊκό χώρο. Στόχος η ανάδειξη κρίσιμων ζητημάτων “σχεδιασμού” και “χωρικής ανάπτυξης” και η αναζήτηση / διατύπωση σκέψεων αντιμετώπισής τους με άξονα τη διεπιστημονική πολυ-μεταβλητή θεώρησή τους, όπως απαιτεί η δυναμική, πολυεπίπεδη, πολυδιάστατη, πολυτομεακή τους φύση. Κύρια πεδία διερεύνησης των προσεγγίσεων σχεδιασμού στην Ελλάδα και της ευρωπαϊκής εμπειρίας θα αποτελέσουν : το περιβάλλον [φυσικό, πολιτιστικό], ο χώρος [εδafικός, θαλάσσιος], η κοινωνία, η οικονομία, το σύστημα διοίκησης και αποκέντρωσης, το θεσμικό πλαίσιο και η επενδυτική πολιτική.

10. Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο και Δίκαιο Περιβάλλοντος (Σύγχρονο Τεχνικό Δίκαιο)

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονιστής: Δ. Μέλισσας, Καθηγητής ΕΜΠ

Από τον Μάιο του 2010, οπότε και τυπικά η Ελλάδα εισήλθε στην εποχή των μνημονίων περισσότερα από 150 νομοθετήματα (νόμοι, προεδρικά διατάγματα, πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, υπουργικές αποφάσεις) επικεντρώνονται στη ρύθμιση του χώρου και της αειφόρου ανάπτυξης, όπως ο χωροταξικός και ο πολεοδομικός σχεδιασμός, οι χρήσεις γης, ο νέος οικοδομικός κανονισμός, ο κτιριοδομικός κανονισμός, η ιδιωτική πολεοδόμηση, η εκτός σχεδίου δόμηση, τα δάση. Συνάμα τροποποιείται και η νομοθεσία για τη δομή και τη λειτουργία όλων εκείνων των φορέων που θα κληθούν να εκπονήσουν και να εφαρμόσουν τα επίπεδα σχεδιασμού και κάθε δραστηριότητα έχει μια αναπτυξιακή πρωτοβουλία, όπως η Τοπική Αυτοδιοίκηση, η Περιφέρεια και η Κεντρική Διοίκηση.

Επίσης, με τη νομοθεσία της για το περιβάλλον η Ευρωπαϊκή Ένωση ασκεί καθοριστική επιρροή για την πολιτική κάθε κράτους – μέλους για την ανακύκλωση, για τα νερά, για τα άγρια πουλιά, για τους βιοτόπους, για το υπέδαφος, για τη θαλάσσια χωροταξία, για τις ακτές, για τις μαρίνες.

Από τις παραπάνω σκέψεις προκύπτει η λογική των διαλέξεων. Βασική συνιστώσα αυτής της λογικής είναι ότι θα πρέπει να έχει ισότιμα λόγο τόσο η θεωρία όσο και τα προβλήματα που γεννιούνται κατά την υλοποίηση κάθε νομοθετήματος, από τους μηχανικούς, τους νομικούς, τους υπαλλήλους.

11. Έξυπνες, βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις και κοινότητες

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Π. Θεοδωρά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εμβάθυνση σε έννοιες με κυρίαρχο σήμερα ρόλο στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και τη χωρική διαχείριση, που βρίσκονται στο επίκεντρο της συζήτησης της επιστημονικής κοινότητας και των κέντρων λήψης αποφάσεων και χάραξης πολιτικής. Έμφαση δίνεται στις έννοιες της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της συμπερίληψης, καθώς και στις τεχνολογικές εξελίξεις και την αξιοποίησή τους στη διαχείριση προβλημάτων βιώσιμης και ανθεκτικής ανάπτυξης αστικών και περιαστικών συστημάτων και εν γένει περιοχών ευάλωτων στις σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές, περιβαλλοντικές, τεχνολογικές και άλλες προκλήσεις.

Ειδικό ερευνητικό ενδιαφέρον αποκτά η κατανόηση και αξιοποίηση των σύγχρονων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, καθώς και των πρακτικών διαχείρισης των αναπτυξιακών προβλημάτων υπό το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων και των εφαρμογών τους, της χωρικής διακυβέρνησης και του συμμετοχικού σχεδιασμού. Περιοχές εφαρμογής των παραπάνω αποτελούν τα αστικά και περιαστικά παράκτια και νησιωτικά περιβάλλοντα του Μεσογειακού χώρου (μητροπόλεις, πόλεις-λιμάνια, μεσαίου/μικρού μεγέθους πόλεις, νησιωτικές κοινότητες) εξαιτίας των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, αλλά και των πολλαπλών πιέσεων που δέχονται τα φυσικά και ανθρωπογενή οικοσυστήματά τους και θέτουν σε κίνδυνο τη μελλοντική αναπτυξιακή τους δυναμική.

Το μάθημα οργανώνεται σε τρεις θεματικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα επιχειρεί την εμβάθυνση στη θεωρητική βάση των συγκεκριμένων εννοιών, τη διαχρονική τους εξέλιξη, την ενσωμάτωσή τους στα προβλήματα του χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού, καθώς και ολοκληρωμένη θεώρησή τους στα προβλήματα αυτά.

Η δεύτερη ενότητα εστιάζει σε μεθοδολογικές προσεγγίσεις του αναπτυξιακού και χωρικού σχεδιασμού που αποσκοπούν στην έξυπνη, βιώσιμη και ανθεκτική ανάπτυξη για όλους, ενώ επιδιώκει την εμπέδωση των προσεγγίσεων αυτών από τους σπουδαστές/στριες μέσα από σχετικά παραδείγματα εφαρμογής.

Τέλος, η τρίτη ενότητα εμβαθύνει στο πλαίσιο πολιτικής σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, με σκοπό την αποδελτίωση των κατευθύνσεων και την εξοικείωση με τα σχετικά εργαλεία σχεδιασμού για την ολοκληρωμένη διαχείριση αναπτυξιακών προβλημάτων περιοχών του παράκτιου, θαλάσσιου και νησιωτικού χώρου.

12. Προσεγγίσεις του αστικού σχεδιασμού

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονιστής: Θ. Παγώνης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ

Το μάθημα επιχειρεί την ανάδειξη «θεμάτων» στη θεωρία και τις πρακτικές σχεδιασμού και ανάπτυξης του αστικού χώρου που αναδεικνύονται στη σύγχρονη συγκυρία. Ο όρος αστικός σχεδιασμός εισάγεται στο διεθνές και ελληνικό λεξιλόγιο από τα τέλη της 10ετίας του 1980 και καθιερώνεται γρήγορα παράλληλα με τις ταχύτερες μεταλλαγές στην παραγωγή, την οικονομία, την πολιτική, τον πολιτισμό, που χαρακτηρίζουν την περίοδο αυτή με προνομιακό πεδίο και καταλύτη τις μεγάλες μεταλλαγές στις πόλεις. Σε παγκόσμια κλίμακα, οι παρεμβάσεις που υπονοούνται με τον όρο αστικός σχεδιασμός αντιστοιχούν σ' ένα μεγάλο φάσμα «καινοτομιών» στην οργάνωση και την αρχιτεκτονική του αστικού χώρου που ποικίλουν από μεγάλες κερδοσκοπικές επενδύσεις μέχρι απλά έργα που βελτιώνουν την καθημερινότητα των γειτονιών. Τα περιεχόμενα δε του αστικού σχεδιασμού προσδιορίζονται σε κάθε χώρα και πόλη με τρόπους διαφοροποιημένους και ιδιαίτερους, που συναρτώνται με το ευρύτερο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, την ιστορία, αλλά και τη συγκυρία. Το μάθημα άρα δεν ευνοεί τους «κλειστούς ορισμούς», αλλά έχει ανιχνευτικό χαρακτήρα και επιδιώκει οι φοιτητές και οι φοιτήτριες, αρθρώνοντας και την προηγούμενη εμπειρία τους και γνώση, να συγκροτήσουν έναν οδηγό για περαιτέρω μελέτη και προβληματισμό, μια agenda θεμάτων που κρίνουν ότι πρέπει να είναι παρόντα στην ανάγνωση – αναγνώριση της πόλης και της συγκυρίας, όπως συρρίκνωση, ανθεκτικότητα, κοινωνική καινοτομία και συμμετοχή των πολιτών, στην αξιολόγηση πολιτικών και παρεμβάσεων, όπως αναπλάσεις, και στη στάθμιση των πιθανών επιπτώσεών τους.

10.2.4 Εμβαθύνσεις στη μελέτη της πόλης

13. Έμφυλες πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου

Κατ' επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Σ. Λυκογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα επιχειρεί μια εισαγωγή σε κριτικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου και του σχεδιασμού από την οπτική του φύλου, όπως έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στα πλαίσια των λεγόμενων επιστημών του χώρου και των πολιτισμικών σπουδών. Η ανάλυση, η μελέτη και η ερμηνεία πολλαπλών πολιτισμικών πρακτικών στο χώρο της πόλης αποτελεί ένα διεπιστημονικό εγχείρημα, με δάνεια από διάφορα επιστημονικά πεδία και περιοχές της γνώσης (κοινωνιολογία του χώρου, ανθρωπογεωγραφία, ανθρωπολογία, ιστορία, φιλοσοφία, κριτική θεωρία), αλλά και με αποτέλεσμα τη δυναμική αποσταθεροποίηση των ορίων ανάμεσα στις παραπάνω επιστημονικές περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό, η εμπειρία, η νοηματοδότηση και η χρήση του αστικού χώρου, καθώς επίσης και τα ζητήματα σχεδιασμού, επαναπροσδιορίζονται υπό το φως της κατασκευής όχι μόνο ταξικών διαίρεσεων, αλλά και έμφυλων ταυτοτήτων, καθώς και μιας σειράς άλλων κοινωνικο-πολιτισμικών χαρακτηριστικών, όπως η σεξουαλικότητα, η 'φυλή' και η εθνότητα. Έτσι, τίθεται υπό ριζική αμφισβήτηση ο εκάστοτε κυρίαρχος λόγος [discourse] για την πόλη και την αστική ζωή, ο οποίος κατά κανόνα —αν και, συχνά, άρρητα— αναφέρεται στην 'κανονική ομάδα' των ετεροφυλόφιλων, λευκών, αρτιμελών και μεσοαστών ανδρών. Ζητούμενο είναι η διατύπωση αναγνώσεων και ερμηνειών, όπου συντίθεται το ατομικό με το κοινωνικό, οι προσωπικές εμπειρίες με τις θεσμικές πρακτικές, οι γεωγραφικές κλίμακες μεταξύ τοπικού και παγκόσμιου, χωρίς να προϋποτίθεται εξ αρχής μια ρητή ή άρρητη ιεραρχία.

14. Η κρίση της πόλης

Κατ' επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονιστής: Κ. Τσιαμπάος, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ

Ο στόχος του μαθήματος, είναι να εμβαθύνει σε δύο τομείς: ο ένας είναι η Κρίση και πώς αυτή αποτυπώνεται και επιδρά στον αστικό χώρο, ο άλλος είναι η ανάλυση των κάθε είδους κινηματικών ενεργειών και δράσεων στον αστικό χώρο, με αφορμή όχι μόνον την Κρίση αλλά και κάθε είδους κοινωνικές και οικονομικές διεργασίες.

Παράλληλα, επεκτείνεται η θεώρηση σε ένα γενικότερο θέμα, όχι πια απλά η Κρίση στην Πόλη, αλλά η Κρίση της Πόλης —σε συνδυασμό με την γενικότερη Κρίση του Συστήματος. Στο σημείο αυτό πρέπει να πούμε ότι οι επισημάνσεις μελετητών από τον Μεσοπόλεμο ήδη, όπως του Ι. Δεσποτόπουλου, ότι η σημερινή πόλη βρίσκεται σε Κρίση κοινωνική και πολεοδομική, και παράλληλες θέσεις είχαν εκφραστεί από τον Gropius, τον Forbát κ.α. τόσο της εποχής του Bauhaus όσο και άλλων.

Εισαγωγικά αναλύονται το φαινόμενο της Κρίσης με έμφαση στις σημερινές μορφές του και ιδιαίτερα στην μετατόπιση του κέντρου βάρους της Οικονομίας και κατά συνέπεια και της Κρίσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα, αναλύεται ο σημερινός ρόλος του Κράτους, και εξετάζονται οι επιπτώσεις που προκύπτουν στον αστικό χώρο, ιδιαίτερα από τον αυξανόμενο ρόλο του Τραπεζοπιστωτικού Συμπλέγματος και την αποδυνάμωση του Κράτους σε όφελος των ιδιωτικών συμφερόντων.

Στην συνέχεια εξετάζονται συγκεκριμένες πτυχές του αστικού χώρου, όπως οι μεταφορές σε σχέση με την Κρίση, και οι συγκρούσεις και αντιπαλότητες πάνω σε θέματα όπως η Βιώσιμη Κινητικότητα. Έμφαση δίνεται στην έγγειο ιδιοκτησία και στην κατοικία και στις νέες συνθήκες της αγοράς στον στεγαστικό τομέα - δανειοδοτήσεις, μεταλλαγές στις τιμές, κοινωνικοί διαχωρισμοί κλπ.

Ακόμη, θα γίνει ανάλυση του λεγόμενου «ελληνικού εκσυγχρονισμού» ως προς τις πολιτικές στον αστικό χώρο και τον σχεδιασμό.

Στο πλαίσιο αυτά θα ερευνηθούν οι διάφορες κινηματικές διεργασίες που προκύπτουν άμεσα ή έμμεσα από την Κρίση τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε γενικότερο, και το μάθημα θα κλείσει με την ανάλυση της σχέσης χώρου και κινηματικών, ανατρεπτικών ή επαναστατικών διεργασιών με αναφορές σε σημαντικές στην

Ιστορία εξεγέρσεις –επιτυχείς ή όχι- και θα εξεταστεί η διαδικασία τους στον πολιτικό αλλά και ο ρόλος του πολεοδομικού τομέα.

Παράλληλα σε κάθε μάθημα, εντοπίζονται εκείνα τα στοιχεία της κρίσης που υπερβαίνουν την συγκεκριμένη Κρίση (μια απλή περιοδική κρίση υπερπαραγωγής με έμφαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα) και ανάγονται στην οικονομική αλλά και κοινωνική Κρίση και Αποσύνθεση σε Συστημικό επίπεδο, τόσο της οικονομίας και Κοινωνίας όσο και κατά συνέπεια και στην πόλη.

15. Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Ε. Μίχα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Το μάθημα έχει ως στόχο να αναδείξει τη συνθετότητα των επιπέδων θεωρητικής και αναλυτικής διερεύνησης, που διαμορφώνουν τη μελέτη της πόλης και το αντικείμενο του σχεδιασμού. Εξετάζονται ιδέες, θεωρητικές επεξεργασίες για την πόλη και οι συναρτήσεις τους με τις διατυπώσεις των κοινωνικών επιστημών, κυρίως στον 20ο αιώνα και μέχρι σήμερα. Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη συσχέτιση αυτών των θεωρητικών επεξεργασιών με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικο-οικονομικές συγκυρίες, καθώς και με γενικότερες εξελίξεις στη θεωρία και φιλοσοφία της επιστήμης.

16. Γεωπολιτική και αστικός χώρος

Κατ'επιλογήν – Εαρινό εξάμηνο

Συντονίστρια: Π. Κουτρολίκου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια ΕΜΠ

Από την ανάδυσή του μέχρι σήμερα, ο όρος γεωπολιτική έχει συνδεθεί με θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις των διεθνών σχέσεων, των πολέμων και των εχθροπραξιών, με επίκεντρο την κρατική κυριαρχία. Κατά τα τελευταία χρόνια όμως, έχουν διαμορφωθεί και νέες κριτικές προσεγγίσεις γεωπολιτικής θεωρίας και ανάλυσης που εστιάζουν στους συσχετισμούς εξουσίας, τόπου και γνώσης και σε κλίμακες πέρα από το κράτος και τα συμφέροντά του.

Μέσω κριτικών προσεγγίσεων των γεωπολιτικών θεωριών και αναλύσεων, το μάθημα εστιάζει στην πολυδιάστατη έκφραση γεωπολιτικών επιρροών και σχέσεων στον αστικό χώρο και, αναλύει τις αλληλεπιδράσεις της εξουσίας, των καθημερινών πρακτικών και των αναπαραστάσεων σε πολλαπλές χωρικές κλίμακες.

10.3 ΜΕΘΟΔΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

17. Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική Χαρτογραφία

Κατ'επιλογήν – Χειμερινό εξάμηνο

Συντονιστής: Μ. Κάβουρας, Καθηγητής ΕΜΠ

Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τους σπουδαστές στις βασικές αρχές και έννοιες των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και της Θεματικής Χαρτογραφίας καθώς και στη χρήση τους στο σχεδιασμό. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι σπουδαστές θα πρέπει να έχουν ικανοποιητική αντίληψη των θεμελιωδών αρχών της ανάπτυξης και λειτουργίας των ΣΓΠ, ώστε να είναι ικανοί να χρησιμοποιήσουν κατάλληλα τη συγκεκριμένη τεχνολογία για να υποστηρίξουν εργασίες σχεδιασμού. Το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος περιλαμβάνει:

- Εισαγωγή στις βασικές έννοιες των Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΣΓΠ).
- Υλοποίηση χωρικών εννοιών και μοντέλων σε ΣΓΠ.
- Στοιχεία χωρικής ανάλυσης.
- Χρήση των ΣΓΠ στο σχεδιασμό.
- Στοιχεία θεματικής χαρτογραφίας και βασικές θεματικές απεικονίσεις.

- Στην ύλη του μαθήματος εντάσσονται οι εξής ενότητες:
- Θεωρητική βάση γεωπληροφορικής - Έννοιες του χώρου και χρόνου - Απεικόνιση χωρικής γνώσης.
- Στοιχεία χωρικών βάσεων δεδομένων.
- Υλοποίηση χωρικών εννοιών και μοντέλων σε ένα ΣΓΠ.
- Χαρτογραφικές προβολές και συστήματα αναφοράς.
- Πηγές δεδομένων και τεχνολογίες συλλογής.
- Μέθοδοι συσχέτισης/σύνδεσης/ενοποίησης δεδομένων.
- Στοιχεία χωρικής ανάλυσης.
- Οπτικοποίηση γεωγραφικών δεδομένων και χαρτογραφική σχεδίαση.
- Απεικόνιση με σημειακά, γραμμικά και επιφανειακά σύμβολα.
- Βασικές θεματικές απεικονίσεις.
- Εφαρμογές (κλασσικές εφαρμογές, ειδικές εφαρμογές, σχεδιασμός, επιλογή και υλοποίηση συστημάτων/εφαρμογών).

Σύγγραμμα: Κάβουρας Μ., Δάρρα Α., Κονταξάκη Σ. και Τομαή Ε., (2015), Επιστήμη Γεωγραφικής Πληροφορίας - Αρχές και Τεχνολογίες (ηλεκτρ. βιβλ.), ISBN: 978-960-603-342-1, Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6392>.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023 – 2024

1 ^ο ΕΞΑΜΗΝΟ (χειμερινό)	2 ^ο ΕΞΑΜΗΝΟ (εαρινό)
<p>1. Μεταλλαγές των ιδεών για την πόλη Ε. Μίχα, Κ. Βαΐου, Π. Κουτρολίκου</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41168]</p>	<p>1. Χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις της ανάπτυξης και του σχεδιασμού Μ. Μάρκου</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41062]</p>
<p>2. Κλιματική αλλαγή και χωρική διακυβέρνηση Μ. Παπαδοπούλου, Ευθ. Μπακογιάννης, Ακρ. Λέκα, Δ. Παπακωνσταντίνου</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41366]</p>	<p>2. Έμφυλες πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου Σ. Λυκογιάννη, Ε. Μίχα, Μ. Παραδείση, Φ. Καλλίτσης</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41268]</p>
<p>3. Μεταφορικά συστήματα πόλεων μέσα από την βιώσιμη κινητικότητα Ευθ. Μπακογιάννης, Γ. Σαρηγιάννης, Θ. Βλαστός, Π. Ψαράκη-Καλουπτσίδη, Ι. Παγώνη, Β. Ελευθερίου, Χ. Κυριακίδης</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41249]</p>	<p>3. Η κρίση της πόλης Κ. Τσιαμπάος, Τ. Ανδριανόπουλος, Π. Κουτρολίκου, Γ. Σαρηγιάννης, Α. Κωτσάκη, Λ. Δήμα, Ε. Πατατούκα, Α. Πρέπη, Π. Σαμαρίνης, Ε. Χατζηκωνσταντίνου</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41290]</p>
<p>4. Γεωγραφικές δυναμικές και σύγχρονοι μετασχηματισμοί του ελληνικού χώρου Ε. Κλαμπατσέα, Σ. Αυγερινού – Κολώνια, Ν. Μπελαβίλας</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41059]</p>	<p>4. Ευνοϊκοί και περιοριστικοί παράγοντες του σχεδιασμού με όρους αειφορίας Ε. Κλαμπατσέα, Σ. Αυγερινού – Κολώνια</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41288]</p>
<p>5. Αρχές Επιστήμης Γεωγραφικής Πληροφορίας – Θεματική Χαρτογραφία Μ. Κάβουρας, Μ. Κόκλα, Γ. Πανόπουλος, Ε. Τομαή</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41069]</p>	<p>5. Χωροταξικό – Πολεοδομικό Δίκαιο και Δίκαιο Περιβάλλοντος Δ. Μέλισσας</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41285]</p>
<p>6. Προσεγγίσεις χωρικής ανάπτυξης και σχεδιασμού. Ελλάδα και Ευρώπη Π. Θεοδωρά, Δ. Μέλισσας</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41055]</p>	<p>6. Έξυπνες, βιώσιμες και ανθεκτικές πόλεις και κοινότητες Π. Θεοδωρά, Αν. Στρατηγέα</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41372]</p>
<p>7. Περιβαλλοντικές συνιστώσες του σχεδιασμού και της οικιστικής ανάπτυξης Ε. Χανιώτου, Ι. Πολύζος, Κ. Βουρεκάς, Αικ. Χριστοφοράκη</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41058]</p>	<p>7. Όψεις του αστικού τοπίου και δημόσιος χώρος. Πόλη, φύση και νέες τεχνολογίες Ε. Χανιώτου, Ι. Πολύζος, Αθ. Αραβαντινός, Π. Καραμανέα, Αικ. Χριστοφοράκη</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41260]</p>
<p>8. Χωρική ολοκλήρωση σε παγκόσμιο και τοπικό επίπεδο Μ. Μάρκου, Μ. Αγγελίδης</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41274]</p>	<p>8. Γεωπολιτική και αστικός χώρος Π. Κουτρολίκου, Γ. Κανδύλης</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41367]</p>
	<p>9. Προσεγγίσεις του αστικού σχεδιασμού Αθ. Παγώνης</p> <p style="text-align: right;">[Κωδικός μαθήματος: 41376]</p>